

Національна академія державного управління
при Президентіві України

Дніпропетровський регіональний
інститут державного управління

**ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА**

Матеріали
VII науково-практичної конференції
(10 грудня 2015 р., м. Дніпропетровськ)

Дніпропетровськ
ДРІДУ НАДУ
2015

*Схвалено до друку рішенням Вченої ради Дніпропетровського
регіонального інституту НАДУ при Президентіві України
від 27 листопада 2015 р., протокол № 11/186.*

Редакційна колегія:

Л.Л. Прокопенко (голов. ред.), д-р держ. упр., проф.,
Є.І. Бородин, д-р іст. наук, проф., *О.М. Рудік*, канд. політ. наук, доц.,
В.В. Баитанник, д-р держ. упр., проф., *І.Д. Шумляєва*, канд. держ. упр., доц.,
А.П. Лимар, канд. іст. наук, доц., *Н.М. Рудік*, канд. держ. упр., доц.,
О.В. Овдін, канд. іст. наук, доц., *Н.Л. Тішкова* (відп. секретар).

П 68 Правові аспекти публічного управління: теорія та практика : матеріали
VII наук.-практ. конф. 10 груд. 2015 р., м. Дніпропетровськ / за заг. ред.
Л.Л. Прокопенка. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2015. – 272 с.

Уміщені матеріали доповідей учасників щорічної науково-практичної
конференції «Правові аспекти публічного управління: теорія та практика» щодо
актуальних питань місцевого самоврядування, удосконалення правових засад
територіальної організації влади в Україні, напрямів розвитку законодавства у
сфері публічної служби, правових аспектів розвитку державного управління на
регіональному та місцевому рівнях.

Розраховано на фахівців державного управління, працівників органів
державної влади та місцевого самоврядування, науковців, викладачів, слухачів
Національної академії державного управління при Президентіві України, а також
буде корисним для всіх, кого цікавить окреслене коло проблем.

**Актуальні питання правового регулювання
місцевого самоврядування в Україні**

<i>БЕЗЗУБКО Лариса, ЕРЕМЕНКО Оксана.</i> Роль і значення статуту територіальної громади в сучасних умовах	8
<i>БОРОДІН Євгеній, ДЕГТЯРЬОВА Ірина.</i> Закон про суспільно корисну діяльність і волонтерство як основа співпраці органів місцевого самоврядування з громадськими організаціями	11
<i>ВОЙНОВСЬКИЙ Микола.</i> Правовий статус ОСББ у системі місцевого самоврядування	14
<i>ВОРОНА Петро.</i> Системи місцевого самоврядування та місцевих виборів в країнах пострадянського простору (середньоазійський аспект) ...	17
<i>ГОЛОЛОБОВ Сергій.</i> Участь громадських організацій у здійсненні громадського контролю: правові засади	20
<i>ГОНЧАРУК Наталія, ДЕКАЛЬЧУК Петро.</i> Правові аспекти реформування місцевого самоврядування та децентралізації влади в Україні	23
<i>ГРЕБА Роман.</i> Проблеми реалізації соціальних послуг в умовах децентралізації влади в Україні	27
<i>ЖАЛІЙ Тамара.</i> Правові засади діяльності місцевого самоврядування в Україні у контексті необхідності їхнього розгляду в ході вивчення правознавчих курсів вищої школи	31
<i>ЗВІЗДАЙ Оксана.</i> Місцеве самоврядування в Україні як один з найважливіших конституційних інститутів	35
<i>КОВАЛЬЧУК Володимир.</i> Шляхи розвитку державно-приватного партнерства в Україні та рекомендації органам місцевого самоврядування щодо реалізації проектів державно-приватного партнерства	38
<i>КРИВОШЕЇН Віталій.</i> Адхократія versus бюрократія: перспективи впровадження нової форми публічного управління в системі місцевого самоврядування в Україні	41
<i>ЛОПУШИНСЬКИЙ Іван.</i> Парламентський офіс місцевого самоврядування (до питання відкритості та прозорості діяльності законодавчої гілки влади в Україні)	44
<i>МАМАТОВА Тетяна, БОРТНІК Олена.</i> Нові міжнародні стандарти ISO як складова правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування в Україні	47
<i>МАМАТОВА Тетяна, СЕРЬОГІНА Тетяна.</i> Особливості суспільної реалізації процесів об'єднання територіальних громад	51
<i>МЕЛЬНИЧЕНКО Віктор.</i> До питання про відкликання за народною ініціативою депутатів місцевих рад та сільських селищних, міських голів	53

<i>ПРОКОПЕНКО Леонід</i> . Принципи місцевого самоврядування в Литві	56
<i>ШУМЛЯЄВА Ірина</i> . Залучення іноземців та осіб без громадянства до участі в місцевому самоврядуванні: проблеми правового регулювання	58

СЕКЦІЯ 2

Напрями розвитку законодавства про державну службу та службу в органах місцевого самоврядування

<i>БОРОДИНА Оксана</i> . Створення єдиної системи публічної служби в контексті європейської інтеграції України	62
<i>ЗАПАДИНЧУК Олександр</i> . Систематизація законодавства України у сфері державної служби в контексті адміністративної реформи	65
<i>КІЗЛОВ Юрій</i> . Правове забезпечення проходження державної служби в Україні в умовах адміністративної реформи: сучасний стан та шляхи вдосконалення	68
<i>МАЛАНЧИЙ Микола</i> . Державна прикордонна служба України: нові вектори розвитку	72
<i>ПАРХОМЕНКО-КУЦЕВИЛ Оксана</i> . Формування мотиваційного механізму як основа професіоналізації публічних службовців	74
<i>ПЕТРЕНКО Оксана, АНТОНОВА Ольга</i> . Реформування системи освіти публічних службовців України: правовий аспект	77
<i>СЕРЬОГІН Сергій</i> . Принципи державної служби	80
<i>СКОРІКОВ Владислав</i> . Забезпечення соціальної відповідальності державних службовців	82
<i>СТОРОЖЕВ Роман</i> . Підготовка керівних кадрів у сфері державного управління як чинник формування позитивного іміджу держави	85
<i>СУХАРА Іван</i> . Професійна мобільність як складова професійної компетентності державних службовців в екологічній сфері України	88
<i>ТКАЧЕНКО Ганна</i> . До питання класифікації видів соціальної відповідальності	91
<i>ТРЕГУБЕНКО Галина</i> . Інноваційні компоненти освіти державних службовців: вдосконалення правових засад	94
<i>ШАПТАЛА Владислава</i> . Напрями вдосконалення системи та правового статусу виборчих комісій в Україні	97

СЕКЦІЯ 3

Удосконалення правових засад публічного управління в контексті європейської інтеграції України

<i>АКІМОВ Олександр</i> . Правові засади публічного управління в контексті європейської інтеграції України	99
<i>АЛЕКСЄЄВ Валерій</i> . Удосконалення правових засад публічного управління	103

<i>АРХИПЕНКО Іван</i> . Нормативно-правове забезпечення державного управління аграрною сферою в незалежній Україні	106
<i>ВЕРЕЩАК Василь</i> . Європейський досвід державного регулювання накопичувального елементу пенсійної системи (на прикладі Швеції)	110
<i>ГАЗІЗОВ Михайло</i> . Легітимація інституту лобіювання у країнах-членах Європейського Союзу	114
<i>ГОЛУБЧИК Ганна</i> . Правові засади розвитку суспільної пам'яті в Україні: декомунізація (1991–2015 рр.)	118
<i>ГОНЧАР Віта</i> . Актуальність розвитку парламентаризму в контексті європейської інтеграції України	121
<i>КАЛЬНИШ Юрій</i> . Тенденції сучасного конституційного процесу: виклики для України	124
<i>КАСЯН Юлія</i> . Розвиток організаційно-правових засад реалізації регуляторної політики в контексті європейської інтеграції України ...	127
<i>КОГУТ Віталій</i> . Державне управління соціальними послугами в Україні: сучасний стан та перспективи реформування	129
<i>КОЛЕСНИКОВ Борис, МАШЕНКОВ Костянтин</i> . Удосконалення правових засад публічного управління територіями дикої природи в екосфері сучасної України	133
<i>КРАВЧЕНКО Ростислав</i> . Правове регулювання зниження ризиків техногенних і природних небезпек в контексті європейського вибору України	136
<i>КРИВОРУЧКО Ірина</i> . Верховенство права як основоположний принцип адміністративної процедури	139
<i>ЛАРИН Станіслав</i> . Національна цінність як складова системи забезпечення національної безпеки	142
<i>ЛАХИЖА Микола</i> . Вузлові проблеми надання правової допомоги та стан їх вирішення (порівняння досвіду Республіки Болгарія і України)	145
<i>ЛЕПЕХА Анатолій</i> . Аналіз зарубіжного досвіду модернізації державного управління фіскальною сферою	149
<i>ЛІСНЄВСЬКА Юлія</i> . Пріоритети Польщі в розвитку спільної політики безпеки і оборони Європейського Союзу	151
<i>ЛУКАШУК Наталія</i> . Європейський досвід організації державного управління у сфері енергоефективності	154
<i>МАШЕНКОВ Костянтин, ПОДП'ЯТНИКОВА Анна</i> . Напрями модернізації правового забезпечення Української держави за європейськими стандартами	157
<i>МОЛОДЦОВ Олександр</i> . Європейський тренд регіоналізації в контексті українських реалій	160
<i>НАШИНЕЦЬ-НАУМОВА Анфіса</i> . Адміністративні послуги: європейський досвід та можливості його застосування в Україні	163
<i>ПЛАХОТНЮК Наталія</i> . Впровадження в Україні європейських принципів адміністративної процедури, що стосується багатьох осіб	165

<i>РУДІК Надія</i> . Європейська громадянська ініціатива: перший досвід імплементації	168
<i>РУДІК Олександра</i> . Європейські угоди як ключова складова передвступної стратегії ЄС	172
<i>РУДІК Олександр</i> . Реформа суду загальної юрисдикції як складова реформи системи суду ЄС	176
<i>САВЧУК Любов</i> . Нормативно-правове забезпечення функціонування інститутів молодіжного парламентаризму в Європейському Союзі	179
<i>СЕРГЕСВ Андрій</i> . Правові засади державного регулювання сфери фізичної культури і спорту: європейський досвід	182
<i>СИВИЙ Руслан</i> . Особливість органів місцевого самоврядування у країнах Європи	187
<i>СТАРУШЕНКО Галина, БАЗИЛЕВСЬКИЙ Сергій</i> . Аналіз відповідності нормативно-правового забезпечення управління державними установами в Україні європейським стандартам	189
<i>СТРИЖАК Наталія</i> . Державна мова як одна з визначальних рис українського унітаризму	192
<i>СУРАЙ Інна</i> . Теоретико-практичні аспекти публічного управління	195
<i>СУШИНСЬКИЙ Олександр</i> . Субституційна відповідальність в організації публічної влади	198
<i>ТІШКОВА Наталія</i> . Удосконалення правових засад в сфері державного управління охороною навколишнього середовища в Україні	203
<i>ФАЛКО Юрій</i> . Удосконалення правових засад управління системою державних закупівель в процесі європейської інтеграції України	205
<i>ФЕСЯНОВ Петро</i> . Адаптація адміністративно-територіальної реформи до стандартів Європейського Союзу (на прикладі Литви) та уроки для України	208
<i>ШЕЛОМОВСЬКА Оксана, ЗІМА Анастасія</i> . Особливості державного регулювання кінематографії в Україні в контексті європейського виміру	211

СЕКЦІЯ 4

Тенденції розвитку державного управління на місцевому та регіональному рівнях: правовий аспект

<i>ДЕРГАЧ Анна</i> . Організаційно-інституційні основи забезпечення механізмів державного управління міграцією	216
<i>ДЯЧЕНКО Андрій</i> . Правові аспекти захисту вимушено переміщених осіб в Україні	218
<i>ЛАВРЕНТІЙ Анатолій</i> . Шляхи створення позитивного іміджу правової держави	222
<i>ЛАВРИНЕНКО Володимир</i> . Системний підхід до визначення правового статусу органів публічної влади: поняття «система» та «система управління»	225

<i>ЛИМАР Андрій</i> . Державна цільова програма формування системи безоплатної правової допомоги на 2013–2017 роки: шляхи реалізації	228
<i>ПАЛІЙ Катерина</i> . Децентралізація влади як умова і чинник демократичного урядування суспільства	230
<i>ПРОНІНА Оксана</i> . Інституційно-правові аспекти функціонування механізму державного регулювання земельних відносин	233
<i>ПРУДИУС Леся</i> . Формування інституту префектів: стан та перспективи впровадження	236
<i>ХМАРА Костянтин</i> . Основні принципи та рівні електронного урядування	239

СЕКЦІЯ 5

Правові основи реалізації державної антикорупційної політики

<i>БУГАЙ Сергій, ХУДАВЕРДІЄВА Вікторія</i> . Мета та пріоритетні завдання державної антикорупційної політики	243
<i>ГОРБАТЮК Світлана</i> . Антикорупційна політика в системі забезпечення соціогуманітарної безпеки держави	246
<i>ЗУБАЧЕВСЬКА Наталія</i> . Сучасна антикорупційна правова база України та її відповідність європейським стандартам	249
<i>КРИВОНОС Лілія</i> . Реалізація державної антикорупційної політики шляхом застосування механізмів протидії легалізації доходів із застосуванням методологій міжнародних організацій	252
<i>ТАРАСЕНКО Тетяна</i> . Державна політика протидії корупції: Україна та досвід групи держав проти корупції	256
<i>ХУДАВЕРДІЄВА Вікторія, БАЦІНКО Владислав</i> . Формування та реалізація державної антикорупційної політики	259
<i>ХУДАВЕРДІЄВА Вікторія, БОБРОВ Богдан</i> . Антикорупційна стратегія України – засади державної антикорупційної політики	262
<i>ХУДАВЕРДІЄВА Вікторія, БУГАЙ Анатолій</i> . Реформування системи протидії корупції в Україні відповідно до міжнародних стандартів	265
<i>ХУДАВЕРДІЄВА Вікторія, ШИПІЛОВ Юрій</i> . Спеціалізований орган із запобігання корупції	268

Галина ТРЕГУБЕНКО

аспірант кафедри права

та європейської інтеграції

ДРІДУ НАДУ при Президентові України,

ст. викладач кафедри державного

управління і права Полтавського

національного технічного університету

ім. Юрія Кондратюка

ІННОВАЦІЙНІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТИ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ: ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВИХ ЗАСАД

Актуалізована викликами сьогодення необхідність широкого та системного використання інноваційних підходів в процесі освіти державних службовців, потребує детального та чіткого закріплення у нормах чинного законодавства. Нагадаємо, що у поточній редакції Закону України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 р. [1] в ст. 29 викладено лише узагальнюючі положення щодо навчання і підвищення кваліфікації державних службовців. На відміну від діючого законодавчого акту норми суттєво оновленої редакції Закон України «Про державну службу» від 17 листопада 2011 р., який набере чинності з 1 січня 2016 р. [2], визначають конкретні форми навчання державних службовців. Зокрема, ст. 30 «Підвищення рівня професійної компетентності державного службовця» встановлює, що відповідна робота проводиться у формі професійних програм, спеціальних курсів, тематичних семінарів, тренінгів та стажування. Хоча відсутня пряма вказівка на застосування інноваційних методів та методик в ході використання цих форм навчання на практиці, але за своєю сутністю вони цілком відповідають змісту педагогічної інноватики.

Аналізуючи норми Закону України «Про державну службу», потрібно звернути особливу увагу на те, що нормою ст. 30 передбачено проводити роботу з питань підвищення рівня професійної компетентності у формах згідно порядку, визначеному спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань державної служби (встановлено Наказом Нацдержслужби України «Про затвердження Порядку підвищення рівня професійної компетентності державних службовців» від 6 квітня 2012 р. № 65 (набрання чинності з 1 січня 2016 р.) [3]. У п.3.10 та п.3.11 Порядку перераховуються форми підвищення кваліфікації та навчання державних службовців, які повторюють вже означені в ст. 30 Закону, а завершується цей перелік узагальнюючим формулюванням – «інші інноваційні форми». Дане положення дозволяє зробити два важливі висновки:

– по-перше, якщо йдеться про інші інноваційні форми, отже, і

перелічені перед тим форми (спеціальні курси, тематичні семінари, тренінги та стажування) розглядаються як інноваційні;

– по-друге, визначена, хоч і на рівні підзаконного нормативного акту (Наказу), норма про запровадження інноваційних форм навчання державних службовців дає підстави констатувати факт пріоритетності педагогічних нововведень в процесі освіти працівників органів публічної влади.

До переліку нормативно-правових актів, в яких відображено положення щодо використання інноваційних технологій в процесі навчання державних службовців, необхідно віднести Концепцію Державної цільової програми розвитку державної служби на період до 2016 року, яка була схвалена урядовим розпорядженням 2012 р. Виклад концептуальних засад передбачав виконання програми у три хронологічно послідовні етапи, в ході останнього з яких, протягом 2015-2016 років, чітко зазначається: «Застосування інноваційних технологій під час здійснення кадрової політики». Таке положення нормативно-правового акту оцінюється цілком позитивно в контексті закріплення в чинному законодавстві України використання інноваційних технологій навчання при підвищенні рівня професійної компетентності державних службовців. Зрозуміло, що застосовувати у практичній роботі інновації, не оволодівши ними в процесі навчання, не можливо. Отже, дана норма Концепції, оминаючи виклад навчальної складової, відразу формулює очікуваний результат – використання інноваційних технологій в кадровій політиці державної служби.

Вважаємо, що побудова концептуального документу виглядала б більш логічною, аби ідея навчання державних службовців на засадах використання інноваційних компонентів була викладена у змісті першого етапу (2012 рік), який, до речі, названо у нормативно-правовому акті підготовчим. І хоча дія даної цільової програми втратила чинність, але ідея послідовного підходу у практиці запровадження інновацій в освіті державних службовців має бути відображена у наступних документах влади.

Доопрацьовані та вдосконалені положення Концепції знайшли своє втілення в нормах Державної цільової програми розвитку державної служби на період до 2016 року, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 13 травня 2013 р. №350, яка на сьогодні втратила чинність у зв'язку з оптимізацією ряду державних програм [4]. Все ж зазначимо, що Програма містила чіткі вказівки щодо інноваційних форм та методів роботи з державними службовцями. Так, у переліку завдань і заходів з виконання Державної цільової програми розвитку державної служби передбачено за період до 2016 року проведення 144 тренінгів для керівників служб персоналу державних органів щодо оцінювання результатів діяльності державних службовців. З метою формування організаційної культури в органах виконавчої влади у тому ж переліку

заплановано проведення 11 семінарів та засідань «круглих столів». Тренінги були і залишаються однією з найрозповсюдженіших форм інновацій в навчальному процесі. В ході семінарів та «круглих столів» слухачі одержуватимуть нові знання та уміння. Це дає можливість стверджувати, що конкретизовані в Програмі форми та методи роботи з представниками органів публічної влади цілком відповідають практиці використання інновацій в ході підвищення рівня професійної компетентності державних службовців.

Вказані нормативно-правові акти містять далеко неповний перелік норм і положень щодо порядку та практики застосування інноваційних компонентів (форм, методів, технологій) в освіті державних службовців. Наголосимо, що формування відповідного «списку» інновацій суперечить самій їх сутності, адже завтра з'являться нові підходи до навчання, нові теми досліджень і це вже будуть новації, жодним чином не зазначені у нормативно-правових актах. Саме тому вважаємо за необхідне включити до норм чинного законодавства про державну службу узагальнююче положення про обов'язковість використання інноваційних підходів в освіті державних службовців.

Конкретизувати та актуалізувати практику застосування окремих інноваційних форм, методів чи технологій навчання державних службовців доречно в поточних підзаконних нормативно-правових актах. Такий підхід має позитивним чином позначитися не лише на правових засадах освіти працівників державної служби в цілому, але й повинен сприяти практиці запровадження інноваційних компонентів в ході навчання державних службовців.

Список використаної літератури

1. Про державну службу: Закон України від 16 грудня 1993 р. №3723-ХІІ. Редакція від 26 квітня 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3723-12>.
2. Про державну службу: Закон України від 17 листопада 2011 р. №4050-VI. Редакція від 31 грудня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4050-17>.
3. Про затвердження Порядку підвищення рівня професійної компетентності державних службовців: Наказ Нацдержслужби України від 6 квітня 2012 р. № 65 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0713-12>.
4. Про затвердження Державної цільової програми розвитку державної служби на період до 2016 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 травня 2013 р. №350. Втрача чинності від 5 березня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/350-2013-п>.

Владислава ШАПТАЛА

*студентка Національного юридичного
університету ім. Ярослава Мудрого,
Полтавський юридичний інститут*

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ТА ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ В УКРАЇНІ

Успіх організації і проведення виборів в Україні у значній мірі залежить від діяльності виборчих комісій, на які виборчим законодавством покладається забезпечення відкритості і об'єктивності виборчого процесу, дотримання принципу рівності для всіх кандидатів, політичних партій (виборчих блоків) та неупередженого ставлення до них з боку органів виконавчої влади. Саме тому окреслена тема є досить актуальною.

Різні аспекти цієї теми стали об'єктом дослідження Р. Балана, М. Бойчука, М. Бучина, В. Гончарука, О. Радченка, С. Топалова, І. Шкурата, М. Паламарчука, А. Георгіци, В. Кампо, М. Козюбри, Ю. Ключковського, М. Мельника, М. Рябця, В. Співака, М. Ставнійчук, Т. Штешенко, Л. Татарнікової та ін.

Аналіз правозастосовної практики засвідчив, що основними недоліками виборчого законодавства є неналежне забезпечення відкритості виборчого процесу, недотримання принципу рівності для всіх кандидатів, відверто недбале ставлення керівництва комісій до виконання своїх обов'язків, невідповідність і недостатній кваліфікаційний рівень членів виборчих комісій, що призводить до порушень виборчого законодавства, численних скарг учасників виборчого процесу.

Організація та проведення парламентських і президентських виборів в Україні забезпечується трирівневою системою виборчих комісій, до якої, окрім Центральної виборчої комісії, входять окружні та дільничні виборчі комісії. Натомість для організації та проведення місцевих виборів утворюються сільські, селищні, міські, районні у містах, районні, обласні виборчі комісії та дільничні виборчі комісії.

З метою оптимізації та підвищення ефективності їх діяльності, на нашу думку, давно виникла необхідність внести зміни у чинне виборче законодавство, визначивши статус виборчої комісії як державного органу з управління виборчим процесом.

На думку виборців, виборчі комісії не є органами влади, а тому їх рішення всупереч закону далеко не завжди розглядаються як обов'язкові для виконання. І це цілком зрозуміло: важко очікувати поваги до органів, позбавлених власної матеріально-фінансової й організаційно-технічної бази, які не мають постійного персоналу, які змушені майже з кожного питання звертатися до місцевої державної адміністрації або виконкому місцевої ради.